

Ewa Brożyna

Carpooling – konkurencja dla transportu publicznego?

Analiza zadowolenia osób korzystających ze wspólnego podróżowania

JEL: R41, O18. DOI: 10.24136/atest.2018.003

Data zgłoszenia: 25.10.2017. Data akceptacji: 15.01.2018

Kongestia staje się w ostatnich latach coraz istotniejszym problemem ekonomicznym. Straty czasu podróży i dostawy towarów ograniczają możliwości rozwojowe miast i regionów. W niniejszym artykule, na tle rozważań teoretycznych, przedstawiono wyniki badań dotyczących kosztów kongestii w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Słowa kluczowe: carpooling, wspólne przejazdy, wspólne podróżowanie.

Wstęp

Z badań GUS wynika, że ok. 2,5 mln Polaków codziennie pokonuje trasę do pracy liczącą kilkadziesiąt kilometrów, z czego 43% korzysta z własnego samochodu. W większości osoby te podróżują w samochodzie samotnie, a więc pozostałe miejsca (4 lub nawet 5) są niewykorzystane [1]. Efekty takich podróży łatwo przewidzieć: są to na pewno wyższe koszty i uciążliwe korki uliczne, które tworzą się szczególnie w godzinach szczytu. Rozwiązaniem tego problemu może być coraz popularniejszy carpooling, polegający na organizacji wspólnych przejazdów.

Czym dokładnie jest carpooling? Jakie są jego zalety i wady? Jak carpooling jest oceniany przez ludzi korzystających z niego w naszym kraju? Czy ma szansę stać się w przyszłości konkurencją dla transportu publicznego? Odpowiedzi na te pytania dostarczy niniejszy artykuł.

Pojęcie i istota carpoolingu

Carpooling w dosłownym tłumaczeniu z języka angielskiego oznacza „napełnianie samochodu” (*car* – samochód, *pool* – napełniać). Głównym założeniem idei carpoolingu jest wspólne podróżowanie 2 lub więcej osób tym samym samochodem, w tym samym czasie i w tym samym kierunku. Pomiędzy kierowcą a pasażerem/pasażerami nawiązywana jest nieformalna umowa, w której kierowca samochodu użycza miejsca w swoim pojeździe i zobowiązuje się zawieźć pasażerów do ustalonego miejsca, a pasażerowie zobowiązują się do częściowego pokrycia kosztów podróży. Carpooling można więc określić jako nowoczesną formę autostopu, gdyż kierowca i pasażerowie umawiają się wcześniej co do wspólnego przejazdu i partycypują w kosztach podróży [7].

W praktyce carpooling najczęściej zaczyna się od założenia konta na serwisie internetowym umożliwiającym zamieszczanie i wyszukiwanie ofert przejazdów. Do popularnych serwisów carpoolingowych należą m.in.: Blablacar, Uber, OtoDojazd.pl, InOneCar.com, JedziemyRazem.pl, Yanosik Autostop. W bardzo dużej mierze umawianiu się kierowców i pasażerów na wspólny przejazd służy także portal społecznościowy Facebook, na którym odnaleźć można wiele grup zrzeszających „carpoolingowiczów”. Grupy te najczęściej już w nazwach zawierają trasę przejazdu. Zainteresowane osoby, które w tym samym czasie wybierają się w tym samym kierunku, kontaktują się z ogłoszeniodawcą celem omówienia

szczegółów podróży – przede wszystkim kosztów podróży, czasu i miejsca spotkania oraz innych kwestii dotyczących np. miejsca na bagaż, możliwości palenia papierosów w samochodzie itp. Gdy rozmowa doprowadzi do konsensusu, obydwie strony odbywają wspólną podróż według wcześniejszych ustaleń. Uczestnicy carpoolingu nie zawsze muszą być osobami całkowicie sobie obcymi, gdyż wspólne podróżowanie często dotyczy osób np. pracujących razem w firmie (dojazdy do pracy) czy też razem studiujących (dojazdy na uczelnię). Jednakże coraz bardziej popularne w Polsce staje się wspólne podróżowanie nieznanymi osobami na dłuższych trasach; mowa tu o wyjazdach wakacyjnych, zagranicznych (w celach zarobkowych) czy jednorazowych dojazdach na ważne wydarzenie [7].

Początki carpoolingu wywodzą się ze Stanów Zjednoczonych, gdzie w 1973 r. rozpoczął się tzw. kryzys paliwowy (szok naftowy) i objął swoim zasięgiem wszystkie wysokoprzemysłowe i uzależnione od ropy naftowej kraje, rozprzestrzeniając się na wszystkie dziedziny gospodarki światowej. Przyczyną kryzysu był gwałtowny wzrost cen ropy naftowej na rynkach światowych, spowodowany embargiem nałożonym Stanom Zjednoczonym przez państwa zrzeszone OPEC po wybuchu wojny izraelsko-arabskiej. Wówczas mieszkańcy USA, zmotywowani chęcią zminimalizowania kosztów transportu, przy jednoczesnym zachowaniu komfortu podróży, jako zapewnienia dojazdu swoim samochodem, zapoczątkowali ideę wspólnych przejazdów [7]. W ten sposób pomysł zrodzony z bieżącej potrzeby funkcjonuje do dziś, ciągle zyskując na popularności. Carpooling prawie od początku XXI w. jest bardzo popularny we Francji i Niemczech. W krajach tych powstały także pierwsze serwisy internetowe zrzeszające kierowców i pasażerów zainteresowanych wspólną podróżą [1]. Również w Polsce w ostatnich latach można zaobserwować prężny rozwój idei carpoolingu. Świadczy o tym choćby popularność serwisów internetowych, takich jak Blablacar czy Uber, a także liczba grup carpoolingowych powstałych na portalu społecznościowym Facebook oraz liczba osób będących ich członkami (do 16 tys. osób w jednej grupie).

Do zalet korzystania z carpoolingu niewątpliwie zaliczyć można:

- ♦ niższe koszty podróży – zarówno w porównaniu z podróżowaniem samotnie własnym samochodem (4 lub nawet 5 razy niższy koszt przy założeniu, że w 4-osobowym/5-osobowym aucie wszystkie miejsca będą zajęte), jak i w porównaniu z niektórymi możliwościami podróżowania transportem publicznym. Ponadto w niektórych krajach przysługują zniżki (np. w opłacie przejazdu przez autostradę) w przypadku, gdy samochód przewozi 2 osoby lub więcej;
- ♦ krótszy czas podróży – w bardzo wielu przypadkach carpooling zapewnia szybsze dotarcie do miejsca docelowego w porównaniu z podróżą transportem publicznym i nieraz są to znaczne różnice czasu. Fanów samotnego podróżowania samochodem może przekonać fakt, że w niektórych miastach samochody przewożące przynajmniej 2 osoby są uprawnione do korzystania z buspasów [6];

- ♦ lepszy komfort podróży – niejednokrotnie jest zdecydowanie lepszy w porównaniu z podróżowaniem środkami transportu publicznego: brak zatłoczenia, niezatrzymywanie się na przystankach, możliwość zatrzymania w dowolnym momencie w razie potrzeby (np. w celu skorzystania z toalety, zrobienia szybkich zakupów w sklepie), brak narażenia na przegapienie podróży z powodu niedużego spóźnienia się na autobus/pociąg, brak konieczności poznawania oferty biletowej przewoźnika i wcześniejszego zakupu biletu, często brak konieczności przemierzania dalekiej trasy na miejsce odjazdu;
- ♦ możliwość wykorzystania czasu w podróży – np. na czytanie, przeglądanie Internetu czy choćby drzemkę, jeśli kierowcą jest inna osoba;
- ♦ towarzystwo w podróży – możliwość umilenia podróży rozmową czy nawiązania nowych znajomości;
- ♦ ekologia – o ¾ redukujemy wydzielanie spalin i zużycie paliwa napędowego, gdyż 1 samochód zastępuje 4. Tym sposobem w mniejszym stopniu zanieczyszczamy środowisko i oszczędzamy światowe zasoby paliwa.

Główne wady korzystania z *carpoolingu* to:

- ❖ ryzyko natrafienia na ludzi, którzy mają złe intencje wobec nas – ryzyko kradzieży, gwałtu, zabójstwa itp.;
- ❖ ryzyko natrafienia na kierowcę o wątpliwych umiejętnościach jazdy – ryzyko wypadku;
- ❖ ryzyko niewywiązania się kierowcy bądź pasażera z umowy – np. pasażer nie dotrze na miejsce i nie zawiadomi o tym wcześniej, w wyniku czego miejsce w pojeździe zostanie niewykorzystane lub – co gorsza – kierowca nie przyjedzie na ustalone miejsce początkowe podróży i pasażer zostanie postawiony w kłopotliwej sytuacji;
- ❖ brak pewności odnośnie do dostępu do każdej wymarzonej oferty podróży – *carpooling* w Polsce nie jest jeszcze aż tak popularny, aby możliwe było korzystanie z niego za każdym razem;
- ❖ dyskomfort (dla niektórych osób) związany z koniecznością wejścia w interakcje społeczne podczas podróży lub z niemożnością rozmowy przez telefon albo swobodnego korzystania z laptopa, tabletu czy smartfona ze względu na obecność współpasażera.

Pomimo wymienionych wad *carpooling* jest postrzegany jako instrument urzeczywistniania celów europejskiej polityki transportowej [2]. Zwiększenie stopnia wykorzystania miejsc w samochodach osobowych przyczynia się bowiem do ograniczenia liczby samochodów na drogach. To z kolei jest ważnym czynnikiem zasobooszczędnej mobilności, umożliwiającej zmniejszenie wpływu transportu na środowisko naturalne [3] oraz poprawę bezpieczeństwa na drogach [4].

Ograniczeniem w rozwoju *carpoolingu* mogą być problemy podatkowe. Ten sposób oferowania usługi wspólnego przejazdu jest postrzegany jako próba unikania płacenia podatku. Na ten aspekt zwracają uwagę m.in. przedstawiciele korporacji taksówkowych, traktując *carpooling* jako nieuczciwą konkurencję bez spełnienia wymogów niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie drogowego przewozu osób.

Opis wyników przeprowadzonego badania

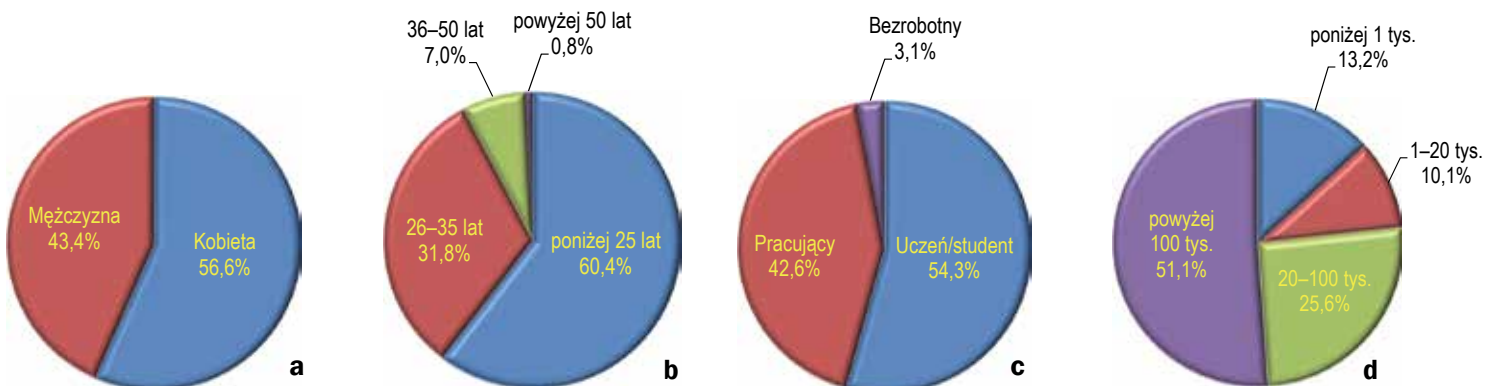
W listopadzie 2017 r. autorka artykułu przeprowadziła wśród członków grup *carpoolingowych* na Facebooku internetowe badanie ankietowe dotyczące ich zadowolenia, motywów korzystania oraz doświadczeń związanych z korzystaniem z takiej formy transportu. Dzięki zamieszczonym w ankiecie pytaniom metryczkowym możliwe jest również określenie grup społecznych najchętniej korzystających z *carpoolingu*.

Kwestionariusz ankiety składał się z 19 pytań. Jedno z pytań miało formę pytania otwartego, w którym respondenci mogli podzielić się swoimi uwagami, spostrzeżeniami i luźnymi refleksjami dotyczącymi korzystania z *carpoolingu*, natomiast pozostałe pytania były pytaniami zamkniętymi jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru.

W badaniu udział wzięło łącznie 129 osób. Wśród ankietowanych przeważały kobiety (56,6%). Analizie poddano wiek respondentów. Można wysunąć wniosek, że z *carpoolingu* korzystają przede wszystkim ludzie młodzi, gdyż najlicniejszą grupę wiekową wśród ankietowanych stanowiły osoby do 25. roku życia (60,5%), Najprawdopodobniej przy wyborze sposobu transportu kierują się oni chęcią zaoszczędzenia pieniędzy. Uczestnicy *carpoolingu* to również w dużej mierze osoby ok. 30. roku życia – prawie 1/3 wszystkich respondentów mieściła się w przedziale wiekowym 26–35 lat. Natomiast tylko 0,8% ankietowanych to osoby powyżej 50. roku życia. Można przypuszczać, że małe zainteresowanie *carpoolingiem* wśród ludzi w starszym wieku wynika stąd, że ciężko przekonują się oni do nowości, silniej odczuwają obawy przed podróżowaniem z obcymi osobami, ale też rzadko umieją korzystać z Internetu, więc często zwyczajnie nie mają możliwości wyszukania ofert *carpoolingowych*. Analizę płci i wieku respondentów graficznie przedstawiono na rys. 1a i 1b.

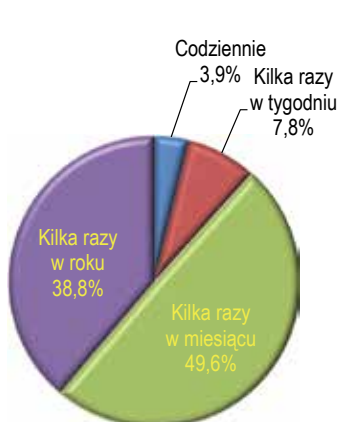
Wyniki ankiety pokazują, że uczestnikami *carpoolingu* są w przeważającej mierze uczniowie lub studenci (54,3%), nieco mniej jest osób pracujących (42,6%). Szczegółowe dane przedstawia rys. 1c.

Jeśli chodzi o wykształcenie, to ponad połowa osób (55,8%) korzystających z *carpoolingu* to osoby z wykształceniem wyższym, na drugim miejscu są osoby z wykształceniem średnim (43,4%). Szczegółowe dane przedstawia rys. 1d.

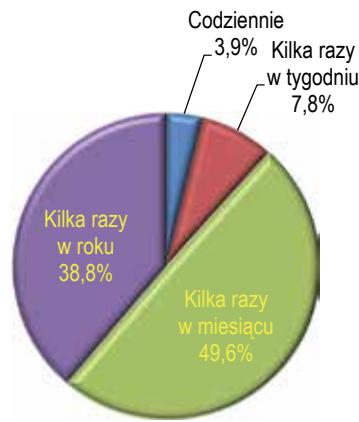

Rys. 1. Rozkład procentowy ankietowanych ze względu na: a) płeć, b) wiek, c) zawód, d) miejsce zamieszkania

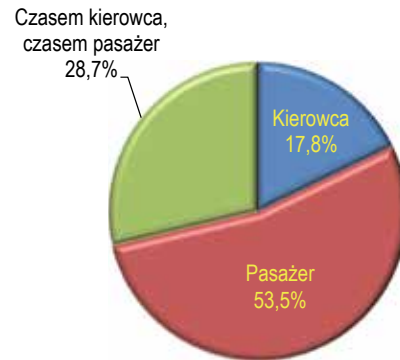
Źródło: oprac. własne na podst. badań.

Rys. 2. Rozkład procentowy ankietyowanych ze względu na pytanie „Jak często korzysta Pan/Pani z carpoolingu?”
Źródło: oprac. własne na podst. badań.

Rys. 3. Rozkład procentowy ankietyowanych ze względu na pytanie „Jaką rolę przyjmuje Pan/Pani w carpoolingu?”
Źródło: oprac. własne na podst. badań.

Rys. 4. Rozkład procentowy ankietyowanych ze względu na pytanie „Jaką rolę przyjmuje Pan/Pani w carpoolingu?”
Źródło: oprac. własne na podst. badań.

Sprawdzono również, czy wielkość miejsca zamieszkania ma wpływ na popularność korzystania z *carpoolingu*. Wyniki wskazują, że ponad połowa osób (51,2%) będących uczestnikami *carpoolingu* mieszka w dużych miastach (powyżej 100 tys. mieszkańców). Ich większe zainteresowanie *carpoolingiem* może wynikać z szybszego przyswajania nowych trendów w miastach, a także z tego, że w dużych miastach jest więcej uczelni i firm, a więc *carpooling* może tam służyć wspólnym dojazdom na studia bądź do pracy. Co czwarta osoba pochodzi z miasta o średniej wielkości (od 20 do 100 tys. mieszkańców). Mieszkańcy miejscowości małych (od 1 do 20 tys. mieszkańców) i bardzo małych (do 1 tys. mieszkańców) stanowią łącznie 23,3% ankietyowanych. Ich korzystanie z *carpoolingu* może wynikać ze słabiej zorganizowanej komunikacji miejskiej w mniejszych miejscowościach. Analizę zależności pomiędzy wielkością miejsca zamieszkania a liczbą osób korzystających z *carpoolingu* przedstawia rys. 3.

Odpowiedzi udzielone przez badanych można uznać za miarodajne, gdyż ankietyowani są osobami mającymi duże doświadczenie związane z korzystaniem z *carpoolingu*. Świadczy o tym fakt, że aż połowa ankietyowanych (49,6%) to osoby będące uczestnikami wspólnych przejazdów kilkakrotnie w ciągu miesiąca, a prawie 40% respondentów – kilkakrotnie w ciągu roku. Ponadto prawie 4% ankietyowanych korzysta z analizowanej formy transportu codziennie, a 7,8% kilka razy w tygodniu.

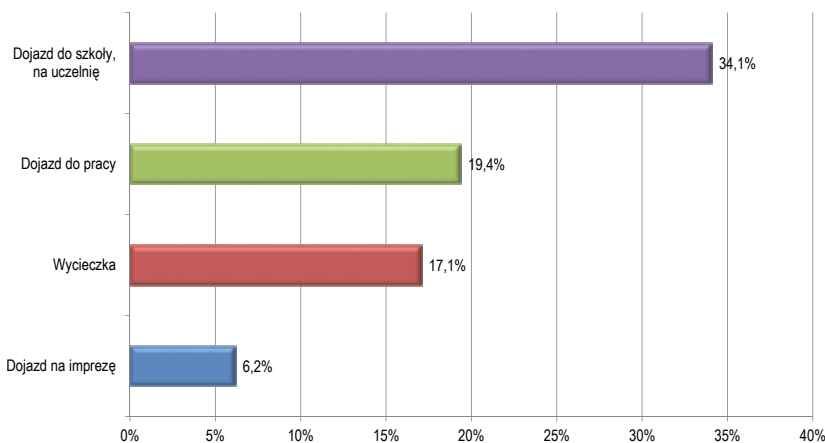
Ankietyowani są również zróżnicowani pod względem roli, jaką przyjmują w *carpoolingu*. Ponad połowa ankietyowanych (53,5%) to osoby, które przyjmują jedynie rolę pasażera, 17,8% to kierowcy, natomiast prawie 30% ankietyowanych podało, że w *carpoolingu* czasem bywają kierowcami, a czasem pasażerami. Omawiane dane przedstawione zostały graficznie na 2 wykresach (rys. 3 i 4).

Jedno z pytań zamieszczonych w ankiecie dotyczyło celów wspólnego podróżowania. Ankietyowani mieli możliwość wyboru kilku spośród podanych odpowiedzi i/lub wpisania swojej własnej odpowiedzi. Najwięcej osób – prawie 1/3 – zadeklarowało, że korzysta z *carpoolingu* w celu dojazdu do szkoły bądź na uczelnię. Co piątemu ankietyowanemu wspólne przejazdy służą do dotarcia do miejsca pracy, niewiele mniej osób (17,1%) wykorzystuje tę formę transportu w celach wycieczkowych. *Carpooling* bywa też przydatny osobom imprezującym,

gdy są oni zmuszeni do zrezygnowania z prowadzenia pojazdu ze względu na przebywanie w stanie nietrzeźwości (6,2%). W odpowiedziach wpisywanych ręcznie respondenci najczęściej podawali takie cele wspólnego podróżowania jak: podróże służbowe, dojazdy do domu rodzinnego, do znajomych, podróż między miastami o słabym połączeniu komunikacyjnym, podróże pomiędzy domem rodzinnym a miastem, w którym ktoś studiuje.

Następne pytanie zamieszczone w ankiecie miało na celu poznanie średniej długości tras, na jakich ankietyowani korzystają z *carpoolingu*. Tutaj również badani mieli możliwość wyboru kilku spośród zaproponowanych odpowiedzi. Najwięcej osób (86,8%) podróżuje na trasach od 101 do 500 km, na drugim miejscu znalazły się ex aequo trasy powyżej 500 km i od 51 do 100 km. Można więc wysunąć wniosek, że osoby korzystające z *carpoolingu* najczęściej wspólnie podróżują na dłuższych trasach, liczących minimum 50 km.

W ankiecie zamieszczono także pytanie służące poznaniu serwisów internetowych najczęściej wykorzystywanych przez osoby planujące wspólne podróżowanie. Ankietyowani mogli zaznaczyć kilka z podanych odpowiedzi i/lub wpisać swoją własną odpowiedź. Na pierwsze miejsce zdecydowanie wysuwa się portal społecznościowy Facebook (93%), 3/4 osób korzysta z serwisu Blablacar. Niewielka liczba osób przyznała, że w organizacji wspólnych podróży pomaga jej portal Uber (14,7%) i Yanosik Autostop

Rys. 5. Rozkład procentowy odpowiedzi na pytanie „W jakim celu zazwyczaj korzysta Pan/Pani z carpoolingu?”
Źródło: oprac. własne na podst. badań.

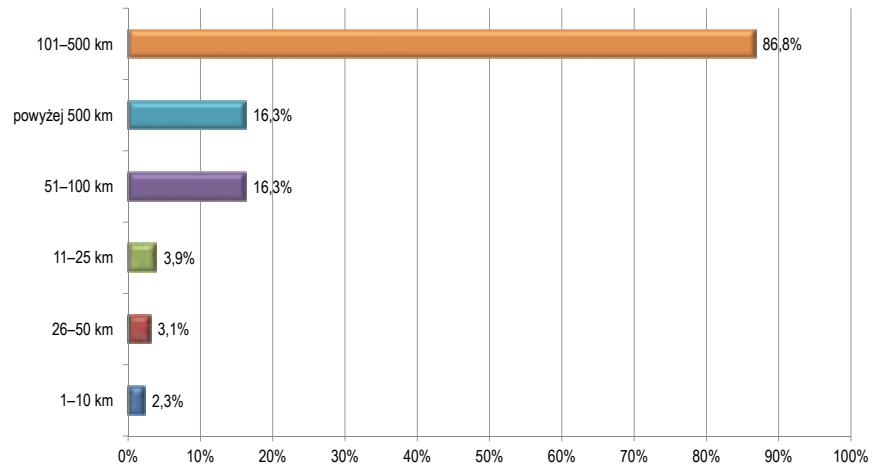
(1,6%). Kilka osób podało, że w przypadku potrzeby wspólnej podróży kontaktuje się bezpośrednio ze swoimi znajomymi.

Kluczowe było pytanie o motywy korzystania z *carpoolingu*. Ankietowani mieli możliwość zaznaczenia kilku spośród zaproponowanych odpowiedzi i/lub wpisania swojej własnej odpowiedzi. Okazuje się, że największym czynnikiem determinującym decyzje o korzystaniu z *carpoolingu* jest niższy koszt podróży (83,7%), nieco mniejsze znaczenie ma krótszy czas dojazdu w porównaniu z transportem publicznym (72,9%). Na trzecim miejscu w rankingu czynników znalazły się lepsze warunki podróżowania (w porównaniu z transportem publicznym) – 55,8%. Duże znaczenie dla prawie połowy ankietowanych ma również towarzystwo podczas podróży i możliwość nawiązania nowych znajomości. Wiele osób korzystających z *carpoolingu* jako pasażerowie ceni sobie także wygodę wynikającą z braku konieczności prowadzenia samochodu (34,1%) i wiążącą się z tym możliwość wykorzystania czasu w podróży na inne czynności, takie jak czytanie, przeglądanie Internetu (14,7%). Prawie 11% osób przyznało, że korzysta z *carpoolingu* niejako z konieczności, ze względu na brak prawa jazdy. Ponadto 9,3% badanych bierze pod uwagę korzyści dla środowiska wynikające z ograniczenia liczby pojazdów dzięki *carpoolingowi*. W odpowiedziach dodatkowych ankietowani podawali 2 powody korzystania z *carpoolingu*: możliwość bezpośredniego dojazdu do miejsca docelowego i korzystniejsze godziny dojazdu.

Dwa kolejne pytania w kwestionariuszu dotyczyły tematu płatności za podróż. Po analizie odpowiedzi do pytania wielokrotnego wyboru, dotyczącego preferowanego sposobu płatności za podróż, okazało się, że najwięcej osób preferuje płatność gotówką po dotarciu na miejsce docelowe (93%). 22,5% osób wybrało odpowiedź „płatność gotówką przed rozpoczęciem podróży”, a 7,8% wybrało formę płatności internetowej „z góry”, co wskazuje na to, że stosunkowo nieduża liczba osób zachowuje ostrożność przed ewentualnym oszustwem i nie zabezpiecza się przed zbyt późną rezygnacją pasażera z ustalonej podróży, która może doprowadzić do zmnarowania miejsca w pojeździe.

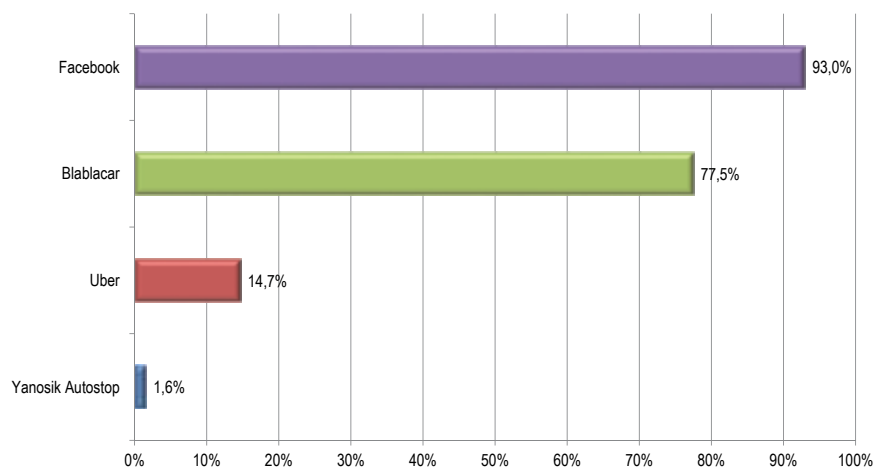
Tematowi zabezpieczenia przed zbyt późną rezygnacją z podróży poświęcone było również pytanie dotyczące pobierania zaliczek przed planowaną podróżą. Ankietowani, którzy przyznali, że spotkali się z taką praktyką ze strony kierowców lub sami praktykują taką formę zabezpieczenia, stanowią jedynie niecałe 4% wszystkich respondentów.

Kolejne 3 pytania zamieszczone w ankiecie dotyczyły sytuacji, w których uczestnik *carpoolingu* wykazał się nieuczciwością lub nieodpowiedzialnym podejściem. Wszystkie z tych pytań były zamknięte, a badani mogli wybierać spośród 2 skrajnych odpowiedzi „tak” lub „nie”. Z analizy odpowiedzi wynika, że bardzo często dochodzi do

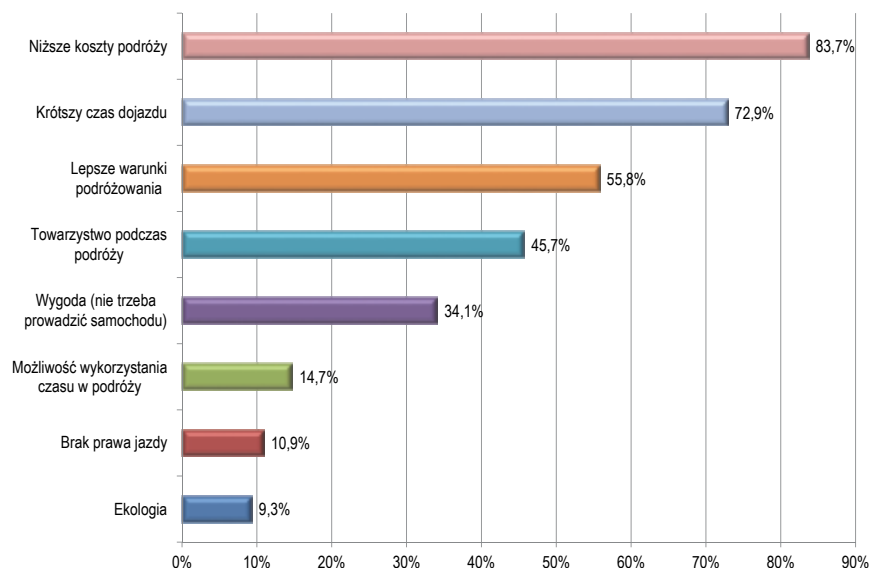
Rys. 6. Rozkład procentowy odpowiedzi na pytanie „Na jak długich trasach korzysta Pan/Pani w carpoolingu?”

Źródło: oprac. własne na podst. badań.

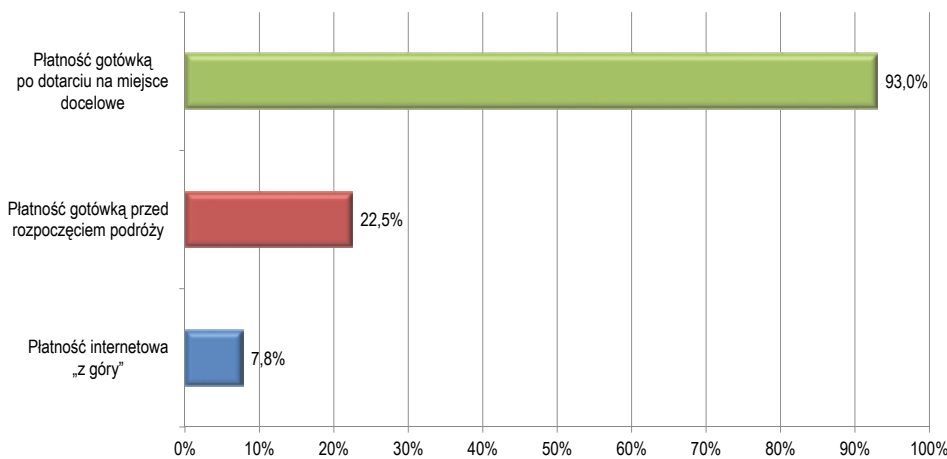
Rys. 7. Rozkład procentowy odpowiedzi na pytanie „Z jakich serwisów wspomagających carpooling Pan/Pani korzysta?”

Źródło: oprac. własne na podst. badań.

Rys. 8. Rozkład procentowy odpowiedzi na pytanie „Co skłania Pana/Panią do korzystania z carpoolingu?”

Źródło: oprac. własne na podst. badań.

Rys. 9. Rozkład procentowy odpowiedzi na pytanie „Jaki sposób płatności za podróż Pan/Pani preferuje?”

Źródło: oprac. własne na podst. badań.

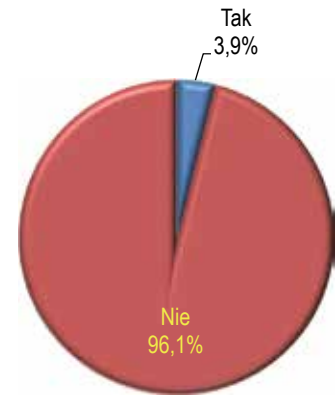
sytuacji, w której osoba, z którą się umówiliśmy, odwołuje podróż za późno – aż prawie 40% osób przyznało, że zdarzył im się taki przypadek. Co gorsza, 14,1% ankietowanych (z 128 odpowiedzi – pytanie było nieobowiązkowe) stało się ofiarami oszustwa, gdyż kierowca w ogóle nie przyjechał na umówione miejsce i ustalona podróż nie odbyła się, a 14,5% badanych (z 124 odpowiedzi – pytanie było nieobowiązkowe) doświadczyło sytuacji, w której pasażer nie dotarł na umówione miejsce i nie odwołał wcześniej podróży.

W kolejnym pytaniu wielokrotnego wyboru badani mieli możliwość wypowiedzieć się na temat czynników, które ich zdaniem najbardziej blokują ludzi przed korzystaniem z *carpoolingu*. W opinii prawie 3/4 ankietowanych największym takim czynnikiem jest obawa związana z natrafieniem na współpasażerów, którzy mogą mieć złe intencje wobec nas. Niewiele mniejszy odsetek respondentów (65,9%) zwrócił uwagę na obawy związane ze słabymi umiejętnościami jazdy kierowcy, które mogą być przyczyną wypadku. Ponad połowa osób (53,5%) uznała, że czynnikiem zniechęcającym ludzi do korzystania z *carpoolingu* może być dyskomfort związany z koniecznością wejścia w interakcje społeczne podczas podróży. Zdaniem co trzeciej osoby czynnikiem blokującym kierowców przed oferowaniem wspólnych przejazdów może być poczucie dużej odpowiedzialności za pasażerów w razie wypadku. W odpowiedziach dodatkowych ankietowali podawali

takie czynniki jak: brak zaufania co do słowności osób, z którymi się umawiamy na wspólny przejazd, brak swobody kierowcy polegający na tym, że nie może on załatwić pod drodze swoich spraw, gdyż wydłużyłoby to czas podróży współpasażerom, brak umiejętności korzystania z Internetu przez osoby starsze. Szczegółowe wyniki prezentuje rys. 14.

Ostatnie pytanie zamieszczone w ankiecie było niejako pytaniem podsumowującym. Ankietowani zostali poproszeni o określenie stopnia swojego zadowolenia z dotychczasowego korzystania z *carpoolingu*. Wyniki uzyskane w odpowiedzi na to pytanie są bardzo pomyślne, bowiem aż 38,8% osób wyraziło zadowolone zadowolenie, a prawie 60% ankietowanych odpowiedziało, że jest raczej zadowolonych z tejże formy transportu. Tylko 0,8% respondentów skłoniło się ku odpowiedzi „nie wiem”, a 1,6% osób jest raczej niezadowolonych z korzystania z *carpoolingu*. Graficzne przedstawienie wyników stanowi rys. 15.

- ⇒ W otwartym nieobowiązkowym pytaniu, które brzmiało: „Uwagi, spostrzeżenia, doświadczenia dotyczące korzystania z *carpoolingu*” odpowiedzi udzieliły 23 osoby. Najciekawsze refleksje zostały przytoczone poniżej:
- ⇒ „Ceny niekiedy wyższe niż w komunikacji publicznej, podteksty seksualne odnośnie zapłaty za przejazd”.
- ⇒ „Zdarzyła się awaria samochodu, konieczność szybkiej organizacji alternatywnego środka transportu”.

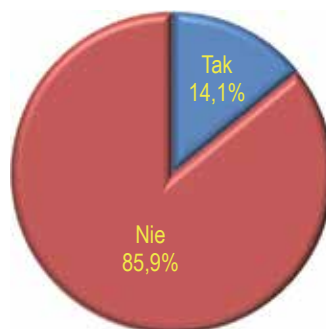
Rys. 10. Rozkład procentowy odpowiedzi na pytanie „Czy po umówieniu się na wspólną podróż jako kierowca pobiera Pan/Pani od pasażera zaliczkę lub czy jako pasażer płacił(a) Pan/Pani kiedykolwiek zaliczkę kierowcy?”

Źródło: oprac. własne na podst. badań.

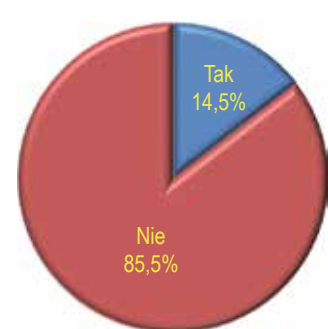
Rys. 11. Rozkład procentowy odpowiedzi na pytanie „Czy zdarzyła się Panu/Pani sytuacja, że osoba, z którą był Pan/Pani umówiony(a), odwołała podróż za późno?”

Źródło: oprac. własne na podst. badań.

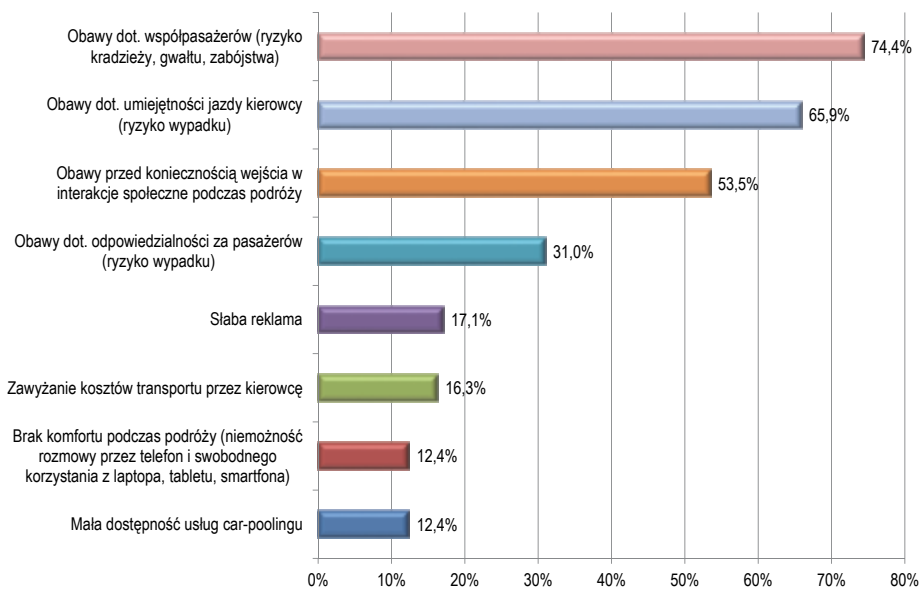
Rys. 12. Rozkład procentowy odpowiedzi na pytanie „Czy zdarzyło się Panu/Pani, że kierowca nie przyjechał na umówione miejsce i ustalona podróż nie odbyła się?”

Źródło: oprac. własne na podst. badań.

Rys. 13. Rozkład procentowy odpowiedzi na pytanie „Czy zdarzyło się Panu/Pani, że pasażer nie dotarł na umówione miejsce i nie odwołał wcześniej podróży?”

Źródło: oprac. własne na podst. badań.

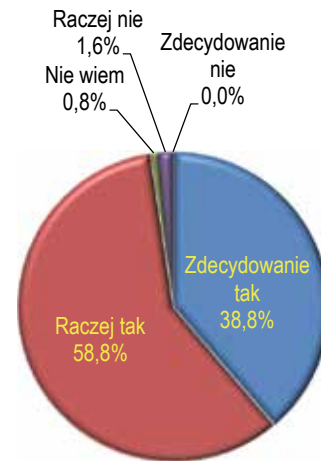
Rys. 14. Rozkład procentowy odpowiedzi na pytanie „Co Pana/Pani zdaniem jest głównym czynnikiem blokującym ludzi przed korzystaniem z carpoolingu?”

Źródło: oprac. własne na podst. badań.

- ⇒ „Przy rezerwacjach zdarza się, że wystawiający przejazd się nie odzywa lub nie podaje precyzyjnych danych wyjazdowych, np. miejsce wyjazdu Poznań (i weź tu teraz bądź mądry, skąd jedzie)”.
- ⇒ „Powinno się wprowadzić obowiązek płacenia za rezerwacje. Uniknie się wówczas sytuacji, w których pasażer rezerwuje sobie kilka przejazdów „na wszelki wypadek”, a potem odwołuje większość z nich, przez co ci kierowcy zostają z niczym”.
- ⇒ „Kierowca czasem się spóźniał, a ja musiałam być na miejscu wcześniej i czekać na niego. Kierowcy ogłaszający się na FB nie podają cen za przejazd”.
- ⇒ „Problem jest w typowym zachowaniu podróżnych, tzn. alkohol”.

Podsumowanie

Z analizy badań wynika, że 97,7% ze wszystkich 129 ankietowanych jest zadowolonych z korzystania z carpoolingu. Jest to bardzo wysoki odsetek i fakt ten wskazuje na to, że wiele osób, które przekonało się do wspólnego podróżowania, będzie kontynuowało swoje uczestnictwo w carpoolingu. Bardzo prawdopodobne również, że zadowolone osoby zachęcą innych do takiej formy podróżowania, wskutek czego fanów carpoolingu będzie ciągle przybywać, a to z kolei może mieć wpływ na ograniczenie ilości samochodów na drogach i spadek popytu w transporcie publicznym. Cały czas obserwujemy wzrost liczby osób korzystających z carpoolingu, o czym świadczy choćby popularność i liczebność grup carpoolingowych na Facebooku. Warto zwrócić uwagę, że prawie 3/4 osób zadeklarowało, że do korzystania z carpoolingu motywuje ich krótszy czas podróży w porównaniu z transportem publicznym, a ponad połowa osób ceni sobie lepsze warunki podróżowania niż w transporcie zbiorowym. Są to 2 czynniki, w których chyba zawsze carpooling będzie górował nad transportem publicznym. Jednakże największym czynnikiem blokującym ludzi przed wspólnym podróżowaniem jest obawa dotycząca natrafienia na współpasażerów, którzy mogą mieć złe intencje wobec nas, dlatego trzeba liczyć się z tym, że rozwój carpoolingu może zostać nagle zatamowany lub nawet może nastąpić jego regres w przypadku wystąpienia jakiejś negatywnej sytuacji, która zostanie nagłośniona – bez wątpienia ograniczy to ufność ludzi.

Rys. 15. Rozkład procentowy odpowiedzi na pytanie „Czy jest Pan/Pani zadowolony(a) z dotychczasowego korzystania z carpoolingu?”

Źródło: oprac. własne na podst. badań.

Bibliografia:

1. Carpooling, czyli wspólne dojazdy – sposób na ogromne oszczędności + recenzja BlaBlacar: <https://zaradnyfinansowo.pl/> (dostęp: 27.11.2017 r.).
2. Dyr T., Europejska polityka transportowa na pierwszą połowę XXI wieku, „Autobusy – Technika, Eksploatacja, Systemy Transportowe” 2011, nr 10.
3. Dyr T., Konkurencyjna i zasobooszczędna mobilność w miastach, „Autobusy – Technika, Eksploatacja, Systemy Transportowe” 2015, nr 1–2.
4. Dyr T., Ziółkowska K., Jażdżik-Osmólska A., Kozłowska M., Economic safety aspects of the road traffic in Poland, „Central European Review of Economics & Finance” 2017, Vol. 21, No. 5.
5. Konopka M., Kozerska M., Współczesne strategie zrównoważonego transportu miejskiego na przykładzie miasta stołecznego Warszawy, „Autobusy – Technika, Eksploatacja, Systemy Transportowe” 2017, nr 6.
6. Kraków wprowadza bus pas dla aut z pasażerami, „Gazeta Krakowska” 2016: <http://www.infobus.pl/> (dostęp: 27.11.2017 r.).
7. Kwardys B., Carpooling – bo w grupie różnie: <http://www.treco.pl/> (dostęp: 27.11.2017 r.).

Autorka:

Ewa Brożyna – studentka logistyki, Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej

Carpooling – competition for public transport? Analysis of satisfaction of people travelling together

Travelling together is more and more popular form of transport in Poland. There are a lot of benefits resulting from carpooling: for carpooling participants, road users and for the environment. Does carpooling have a chance to influence the demand decline in public transport? This article is devoted to the description of the idea of car-pooling, the analysis of benefits and disadvantages resulting from this form of travelling and contains online questionnaire research results made by author of the article. The purpose of research was to know the satisfaction of people using carpooling, their experiences related to it, the motives of making this form of travel and the identification of social groups most willing to use carpooling.

Keywords: carpooling, shared journeys, travelling together.